

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

13. Praeuenientis gratiae documentu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

priscum opus, dum penes familiam Iuenam Regnum esset. Constat hanc machinam multa vasa, quae aquam filatim acceptam, singula in sibi proxima transmittunt, donec supremo & capacissimo totam reddiderint, exat huius ex umbilico stylus horis notatus duodecim, quas aqua paulatim ascendens contactu indicat; turris custos urbi significat Arithmetico caractere vasto, numerum horae pro tabula in prospectum exponens. Orizae saccos quotidie, decies mille dicuntur absumi, & est saccus centum hominum demensum; horum autem quotannis miliones duos, dena & quingenta millia Regi pendunt; crudi pondus ferici librarum ter mille millium sexcentarum; texti laboratque bis mille solidos, & quingentos pannos, neque propterea sic exhauriuntur, quin vestis serica sit iis decuplo vilior, quam nobis lancea: ibat tertius iam annus cum Nanchino, dierum nouem itinere, in hanc urbem Prouinciæ Principem, expetebantur Patres à grauissimis Mandarinis; & impetrati denique sunt hoc anno vndecimo, ex Longobardo illic transeunte, missique P. Cattaneus cum recens aduecto ex Europa Trigaultio, & F. Sebastiano Mendezio Sinesi, optimo Catechista. Maio ineunte vix naui exscenderant, cum in eos aspectum designt adolescens, quasi ad se magnoperè pertinerent, subsistens primum, dein quo attentius illos considerat lætior, tandem salutat reuerenter & nisi, ait, me fallit animus, mea causa Deus in has oras vos egit, ac me primum occursum hoc vestro optatissimo beavit, ex vultu, & habitu, Literatos vos puto magni Occidentis, quod cum eorum vnus annuisset, ergo, inquit, me habete discipulum, & Christianum facitote, vno enim ad hoc vestrarum manuum ministerio egeo, legis vestrae arcana, vestris dudum libris apprimè doctus, & idolis exutus ne residuo quidem domi eorum cinere: fletu & gratiis ad Deum salutarent Patres omen optimæ ex solo benè colendo messis, quod adhuc incultum, per se iam edebat Christianos: nec enim is tantum iuuenis prætolabatur eorum aduentum. Multos Riccij librorum assidua lectio, & virtus, præter egregia honestissimi Christiani monita, iisdem desideriis inflammarant; quibus paulò ante incitandis prodigium quoque præcesserat, Christiano enim Pechini baptizato Hanceum reducti, filiolus grauius ægrotauit: mater in idolis & ex idolis tota, exhaustis Medicis accersit ex multis maleficiorum scientissimos venditores; subodoratus sacrilegium maritus, domo exturbat fraudulentos, furentem nequicquam coniuge periculo filij, & idolorum fiducia; exclamantemque aduersus patricidam, & legem remedia vetantem, quæ sola possent filium sanare: quamobrem viro foris in alia distento, sublatam nter brachia filiolum, delubro proximo importat, sparsisque in auras ad facietatem coram idolo votis & lacrimis, suis eadem brachiis domum refert, quem sibi sinxerat pedibus rediturum, virum non latuit fabula, vxore acriter obiurgata, fide ardens, delubrum idem petit, infortunium idolis ferens, delecta suis altaribus, confrin-

13.
Præuenientis gratiæ documentū.

git, proculcat, dissipat, ius vitæ ac necis vni proprium Deo, sacrilega dæmonis vsurpatione violatum vindicat, magno statim iæ egræ præmio, domum enim regressus valentem cernit filiolum, aduenientem illi matrem, nec sui satis, nec attoniti gaudij capacem: hinc multorum curata insipientia; caleari sperniq̃ vitulus quam adorari Deos in puero experti; potentiorem iis viuere spiritum statuerunt; & hunc esse Christianorum Deum qui à Diis offensa iæius, illorum exterminatorem beneficio præsentis munerasset. Hancei Patres Doctor Leo, suo palatio collegit, illuc ad parentis reuersus exequias, quem Cathecumenum obisse vidimus: ornato cubiculo, arâq̃e composita, operati sunt primum sacris, die B. Michaëlis auspiciatissimo, quem tantæ patronum Expeditionis idcirco legerunt, quod minor tanto Archangelo vindex non esset optandus, ad legiones dæmonum extirpandas quibus si alia vsquam inter Sinas, ciuitas illa miserè seruiebat, suum & ipse Doctor Leo post vnum & viginti dies sacrificium obtulit; ad hoc, festum edixit augustissimæ Trinitatis; accumulati iussu in palatij aream omnia simulachra, quibus eatenus mater, comar, familia reliqua, (omnes tunc ad Christianismum prompti, & alacri cultum detulerant; facem rogo ferali, non auersus, sed indignans, & gestiens subiecit ipsemet, nec passus est aceruum cineris ex eo residuum, amoueri; gaudens illo facti aded insolentis nobili monumento causam illius intelligi, nimirum quod esset Christianus; & deos apud se haberet veri Dei legisq̃e ipsius sanctissimæ Doctores, quam autem prolixè id assecutus sit vt constet, aduertendum est inter Sinarum deliria hoc esse non pessimum, quod putent Deos humana specie, deuotas sibi Prouincias visere, lustrare vrbes, amicioribus nominalis se prodere, agris, egentibus, stupidis, sterilibus, omnibus, facultatem, diuitias, subtile ingenium, fecunditatem, beneficia varia conferre, vtq̃e præ cunctis opinor gentibus, præstigiatoribus abundant Sinæ, nihil facilius quàm vt aliqui eorum, Deos eiusmodi assimilauerint, & suis præstigijs fidem huic fabulæ fecerint. Vndecumque id somnium fluxerit; ingressu nostrorum in palatium Leonis, breui rumor clarus vulgavit in populum, duos humana specie maiores, ad Lincitanum Mandarinum (erat is Doctor Leo) diuertisse, totam præinde ipsius familiam insuetis latitijs gestire; omnino illos ex Diis esse humano cultu peregrinantibus: hoc plebis credulæ anile commentum dum ridet Patres; en tibi Leo epistolam iis legit, quæ ex vrbi Prefectis quatuor-viris vnus rogabat vehementer, ne se vellent celatum de Diis hospitibus quos domo exceperat, dehinc, essentne libentes visentem excepturi? & quos visenti ritus præscriberent. Misereri Patres & simul indignari cupiditatem hominis alioqui cordati, nec simplicis, quem spes aliqua boni grandis tam facile cerebro mouisset; respondit Leo, quos vocabat Deos homines esse reliquis similes, aliorum diu Nanchini versatum, alterum recentem, vtrumque non celo

13.
Insign. fides
Doctois.